

Лекція/семінар:

Змістовий модуль I. Методології моделювання процесу перекладу

Лекція 1.

Тема 1. Інформативна насиченість повідомлення.

Поняття мінімальної одиниці інформації. Квант інформації як елементарна одиниця перекладу у перекладознавчій парадигмі. Інваріантна, пояснювальна, описова, нульова, надлишкова інформація. Визначення коефіцієнту інформативної насиченості повідомлення за Шенноном та Міньяром-Белоручевим. Етапи перекладацького процесу з урахуванням ступеню інформативної насиченості повідомлення. Види контролю: колоквіум «Основні методологічні засади дослідження перекладу» (2 год.)

Лекція 2

Тема 2. Основні принципи моделювання процесу перекладу.

Семантичні, ситуативні, психологічні засади моделювання процесу перекладу.

Денотативна модель: врахування семантичних, синтаксичних, культурологічних розбіжностей між вихідною та цільовою мовами. Етапи перекладацького процесу за денотативною моделлю: Ситуативна модель: врахування комунікативної ситуації при перекладі у всіх її проявах – середовище, культурно-історичний контекст, психологічне, прагматичне підґрунтя. Психолінгвістична модель: врахування глибинних ментальних процесів. Процес перекодування за Гуссерлем, Жинкіним, Гальперіним, Лотманом.

Основні види семантичного варіювання. Роль функціонально-ситуативного змісту висловлювання в досягненні еквівалентності при перекладі.

Види контролю: колоквіум «Поняття моделі процесу перекладу» (2 год.)

Лекція 3

Тема 3. Комплексний характер змістовних параметрів висловлення і методологія їх розгляду у перекладознавстві

Розбіжність у предметно-логічному значенні еквівалентних слів в оригіналі і в перекладі - врахування семантичних, синтаксичних, культурологічних розбіжностей між вихідною та цільовою мовами. Особливості відтворення конотативного аспекту значення висловлення у перекладі – знакова функція стилістичних фігур. Врахування картин світу та настанов мовців.

Види контролю: колоквіум, доповіді «Жанри прози, поетичні жанри, драматичні жанри» (2 год.)

Змістовий модуль II. Антропоцентричний підхід до проблем перекладознавства

Лекція 4 Антропоцентричний підхід до проблем перекладознавства

Психолінгвістика як втілення антропоцентричного підходу до проблем перекладознавства. Інтегративність як визначально риса підходів антропоцентричного гатунку: врахування світоглядних, мотиваційних, інтенційних, ціннісних, морально-етичних чинників смислоутворення у комунікації та перекладі. Схематичність світосприйняття та процес перекладу: гештальти, фрейми, патерни.

Види контролю: колоквіум «Врахування світогляду мовної особистості у перекладі» (2 год.)

Лекція 5 Психолінгвістичні методи дослідження письмового перекладу.

Психографологічний аналіз, контент аналіз, інтенст-аналіз – синтаксична розгорнутість висловлень, архітектоніка текстової тканини, логічна стрункість наративу або її брак, емотивність (так звана “емболія”) та її врахування при перекладі, інтенційність продукування повідомлення та його сприйняття. Розбіжність у семантичній структурі слова іноземної та рідної мов як вияв дії комплексу мовних, мовленнєвих, психологічних, прагматичних, культурологічних, соціальних чинників. Багатозначність слова і переклад. Контекст. Вибір слова із синонімічного ряду при перекладі. Види контролю: колоквіум «Відтворення емоційної складової змісту повідомлення» (2 год.)

Лекція 6 Психолінгвістичні методи дослідження усного перекладу – Чернов, Ширяєв, Мірам, Карабан, Максимов. Оптимальні параметри часового проміжку відставання від субекта мовлення та утримання інформації в оперативній пам’яті. Вірогіднісне прогнозування за Черновим. Негативні фактори, що ускладнюють процес усного перекладу: заданий ззовні темп та зміст мовлення, негативний вплив середовища (акустичні, психологічні перешкоди), імовірнісність (непередбачуваність) розгортання комунікативного процесу у тематичному та лексико-фразеологічному плані. Так звана “Паризька теорія смислу” (усний переклад)

Види контролю: колоквіум «Психолінгвістичне підгрунтя перекладознавчих розвідок Чернова, Ширяєва» (2 год.)